

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 8. aprila 1863.

Gospodarske stvari.

Seme židnih črvičev iz Bukarešta.

Kakor drugi časniki, so tudi „Novice“ lani povedale, da v Vlahii še nikoli niso imeli bolnih židnih (svilnih) črvičev, da je tedaj to seme najbolj obrajtano in da vse hrepeni po njem.

To je napotilo našega za blagor kmetijstva domačega vseskozi živo unetega gospoda Fid. Terpinca, predsednika kmetijske družbe, da je naročil nekoliko tega semena ne le za se, ampak tudi za kmetijsko družbo in za nekatere znance svilorejce, ki ga mu je ravnokar iz Vlahije prinesel naš rojak gosp. Luka Marinka, kateri je že veliko let mestjan in usnjarski trgovec v Bukareštu in je po več letih prišel svojo domačijo obiskat v fari pri M. D. v Polji.

Seme to je že v Vlahii drago, ker ga skupujejo vse dežele, Lahii, Francozi in drugi; nam je gosp. Marinka prihranil saj poštnino, ker ga je sam prinesel.

Se 3 lote tega semena je na prodaj in se dobiva pri gosp. Terpinču lot po 8 gld. in 2 kraje. nov. dn., ki ga pa tudi po pol lota oddaja, če želi kdo malo skušnjo napraviti. Kokoni iz tega semena so majhni pa vrlo trdi.

Kmetiški pogovori.

(Dalje.)

Da ni vse eno, ali se gnoj slamnat ali dobro podelan brez vsega razločka na peščeno ali težko zemljo vozi, vsaki kmet vé, pa vendar ne dela tako, kakor bi mu bolj koristilo. Eni vozijo kupe suhega slamnatega gnoja na njive, pa ga še več časa ondi pusté, da se na njivi popolnoma posuši. Gnoj se mora, če gospodar hoče, da mu koristi, še le tako rekoč poslednjo uro na njivo voziti, kup se mora dobro potlačiti in enmalo z zemljo pokriti, da se kolikor toliko še udela. Slamnatega gnoja je oratar komaj kos en del podorati, pa še tistega pozneje z brano iz zemlje izvleče; tako mu le kaka konjska figa v zemlji ostane, vse drugo leži po vrhu njive, da se posuši in še le drugo leto toliko koristi, da njiva enmalo po gnoji diši, ko nasproti vležani gnoj vés v zemlji ostane in jo rodovitno stori.

Pa vendar se mora tudi z gnojem tako ravnati, kakor narava in lastnost zemlje tirja, da ji koristi. Tako se težki ilovnati zemlji slamnati gnoj bolje prileže kot dobro udelan, kajti on zemljo rahlja in tako pripomore, da se hitreje usuši. Udelani težki gnoj, ki se dá dobro raztrositi, stori lahko in peščeno zemljo, ker vés gnoj v nji ostane, vlažno in bolj mokrotno, in jo tako varuje, da se tako naglo ne posuši.

Če kmetovavec na več okoliščin pazi in svoje opravila tako vodi, kakor lastnost in narava različnih zem-

ljišč in rastlin tirja, se mu z Božjo pomočjo večkrat dobro sponese, kakor če brez premislika dela kot njegov volé, ki ga pred sabo goni.

Še ena je zboljšanju naših zemljišč zlo nasprotna, posebno v mestih in še posebno pri taci gospodarih, ki nimajo svoje domače družine, da bi ž njo polje obdelovali in živini stregli. Kdor se mora na delo pôslov in najetih delavcov zanašati, si more svest biti, da vse bo le na pol storjeno, če se prav le po starem kopitu dela; kaj pa še, če hoče gospodar kaj novega vpeljati, kar je slišal ali bral in za dobro spoznal, bodi si pri živini ali na polji. Te baže ljudje vejo toliko izgovorov in vraž, zakaj da to ali uno ne more dobro biti, pa le zato ne, ker še kaj tacega vidili niso, da gospodar, ki kaj novega pričeti hoče, more prav svojeglaven korenjak biti, da si to, kar za dobro spozná, od nobene strani prekvantati ne dá. Iz lastne skušnje vémo, da človek pôsle naletí, ki pravijo: „tako še nismo delali in tudi nismo delati vidili; raje službo ali dnino popustim, kot da bi se na novo delati učil.“ Posebno pa se branijo živini drugače streči ko po stari navadi; jasli morajo z mrvo tako nabasati, da živina polovico pod noge zmeče, če jim človek še tako razumljivo dopoveduje, da po družih deželah vse, kar se za živinsko klajo porabi, kakor slama, mrva itd. bodi si suho ali frišno, zrežejo in živini pokladajo, in sicer s takim pridom, da se tretji del klaje prihrani, kajti živina se hitreje najé in nič pod noge ne zmeče. Zato imajo pa tudi po družih deželah sploh mašine za rezanco v rabi, ker ž njimi ob tem času veliko več narežejo in si tako časa za druge dela prihranijo. Če gospodar naposled dekli reče: „tako bomo tudi mi za naprej živino krmili (futrali), sej ti bo hlapec vsega dosti narezal“, mu odgovori: „tega pa že ne; novega dela se ne bom učila, bom pa raje v 14 dneh šla, saj tudi nisem zato v Ljubljano prišla, da bi živino opravljala.“ Za svojo stran ima dekla prav, zakaj hlevne vrata so tû in tam za obroče (krinoline) preozke, brez obroča pa tudi zdaj kravja dekla biti ne more, če je le tri tedne v Ljubljani, kajti tisti korenjaki, ki imajo pisano obleko, bi jo v tem hipu zduhtali, da Micka kravam streže, ker je brez obroča. Kaj je storiti? Gospodar je prisiljen, sam živino opravljati ali pa dovoliti, da se po starem kopitu dela. Tû se pravi: „tiček zobli, ali pa pogini.“

Zato so nas preteklo leto tri dekile zapustile, kajti pôsel ima pravico v 14 dneh se službi odpovedati, na vse to mu pa gospodar še dobro spričalo (zeugniss) dá, če noče še kakih posebnih potov imeti. Odkritosrčno, kar si pôsel res zasluži, se mu ne more v spričalo zapisati, kakor nespodobna obnaša, lenoba itd. Zato se pa tudi gospodarjev in gospodin ne manjka, ki vsaki mesec družih pôslov iščejo, kajti goljufani so bili; pôsel, kadar službe išče, prinese po dvoje in troje spričb; vse